

Ekodiversa

Natur, fauna & flora

Fjärilsinventering i Malmö 2024

Grundinventering för miljöövervakning

Titel: Fjärilsinventering i Malmö 2024. Grundinventering för miljöövervakning.

Datum: 2024-12-09

Citering: Nilsson, S. 2024. *Fjärilsinventering i Malmö. Grundinventering för miljöövervakning*. Ekodiversa.

Foton i rapporten: Staffan Nilsson

Omslag: Sexfläckiga bastardsvärmare på kardvädd på Lernacken.

Utfört av: Ekodiversa
Organisationsnummer 9109032236
Kärleksgatan 4, 247 62 Veberöd
staffan.nilsson@ekodiversa.se

På uppdrag av: Miljöförvaltningen, Malmö stad
Bergsgatan 17, 211 54 Malmö

Beställarens kontaktperson: Birgitta Gisby

Projektledare, inventerare och rapportförfattare: Staffan Nilsson

Intern projektkod: 24MaFjä

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Inledning	5
Metod	6
Resultat	7
Dagfjärilar i Malmö	7
Dagfjärilsinventering 2024.....	8
Nattfjärilsinventering 2024.....	9
Diskussion	11
Jämförelse med tidigare uppgifter – dagfjärilar	11
Jämförelse med tidigare uppgifter – nattfjärilar	14
Förslag skötselåtgärder.....	15
Slutsatser	20
Referenser	21
Bilaga 1 – Områdeskartor och bilder	22

Sammanfattning

Under 2024 inledde Malmö kommun en inventering av fjärilar med syftet att dessa ska kunna följas som en del av den kommunala miljöövervakningen. Årets resultat utgör en grundinventering som kan användas som referenspunkt vid framtida uppföljningar. Inventeringen bestod av två delmoment: en generell dagfjärilsinventering längs slingor på nio lokaler och en nattfjärilsinventering med ljusfälla fokuserad på målarterna vitt stråfly och svartklintsblomvecklare vid fyra lokaler.

Dagfjärilsinventeringen följde Svensk Dagfjärilsinventerings metodik, med en slinga utlagd över området längs vilken alla dagfjärilar och bastardsvärmare räknas medan slingan vandras i långsam takt. Varje område besöktes vid tre tillfällen, under försommar, högsommar och sensommar, för att täcka in arter med olika flygtid. Det maximala antalet individer av varje art som observerades vid något av tillfällena blev årets resultat. De inventerade områdena var Lernacken, Limhamns f.d. skjutbana, Bunkeflo strandängar och Klagshamns udde i sydväst, Käglinge rekreationsområde, Käglinge hästbacke och Almåsa i sydost, samt Lindängelund och Norra hamnen i stadens utkanter.

Dagfjärilsinventeringen resulterade i att totalt 22 arter registrerades. Detta kan jämföras med att 28 arter bedöms vara bofasta i kommunen och ytterligare fem arter vara regelbundet förekommande. Antalet arter var högst på Klagshamns udde och Käglinge rekreationsområde, medan Bunkeflo strandängar, Lindängelund och Käglinge hästbacke uppvisade lägst artantal. De mest talrika arterna i inventeringen var sexfläckig bastardsvärmare, slättergräsfjäril, puktörneblåvinge och rovfjäril. Särskilt det höga antalet sexfläckiga bastardsvärmare överraskade, men kan helt tillskrivas en massförekomst på Lernacken. Övriga talrika arter var mer jämt fördelade mellan lokalerna. Kamgräsfjäril, luktgräsfjäril, kålfjäril och rapsfjäril förekom också längs de flesta slingorna. Av de mindre allmänna arter som observerades märks särskilt mindre blåvinge på Lernacken och sälgskimmerfjäril på Klagshamns udde. Sexfläckig bastardsvärmare och mindre blåvinge är rödlistade som nära hotad.

Nattfjärilsinventeringen lyckades inte få med målarterna vitt stråfly eller svartklintsblomvecklare. Däremot observerades 71 övriga nattfjärilsarter, inklusive de två nära hotade arterna mångstreckad fältmätare och snedstreckad fältmätare. En analys av fynd från Artportalen ger vid handen att vitt stråfly och svartklintsblomvecklare båda observeras nästan årligen i kommunen, men endast några enstaka fynd om året. Intrycket är att båda arterna förekommer tämligen stabilt men i låga antal.

Fjärilar är beroende av tillgång till både nektarväxter och värdväxter för larverna. De påverkas därför starkt av ett områdes vegetation, vilket är kopplat till vilken skötsel som bedrivs. Alla inventerade lokaler hyser gräsmarker i någon form, vilket är en hävdberoende miljö. På Limhamns skjutbana finns ett akut behov av att röja buskar och återuppta ängsskötsel. I Käglinge rekreationsområde borde bete återupptas i den betesmark som nu står ohävdad. I delområden på Lernacken, Klagshamns udde och Norra hamnen med ensartad vegetation med havtorn eller bergrör skulle marken kunna banas av fläckvis med grävskopa för att ge utrymme för en mer artrik konkurrenssvag flora.

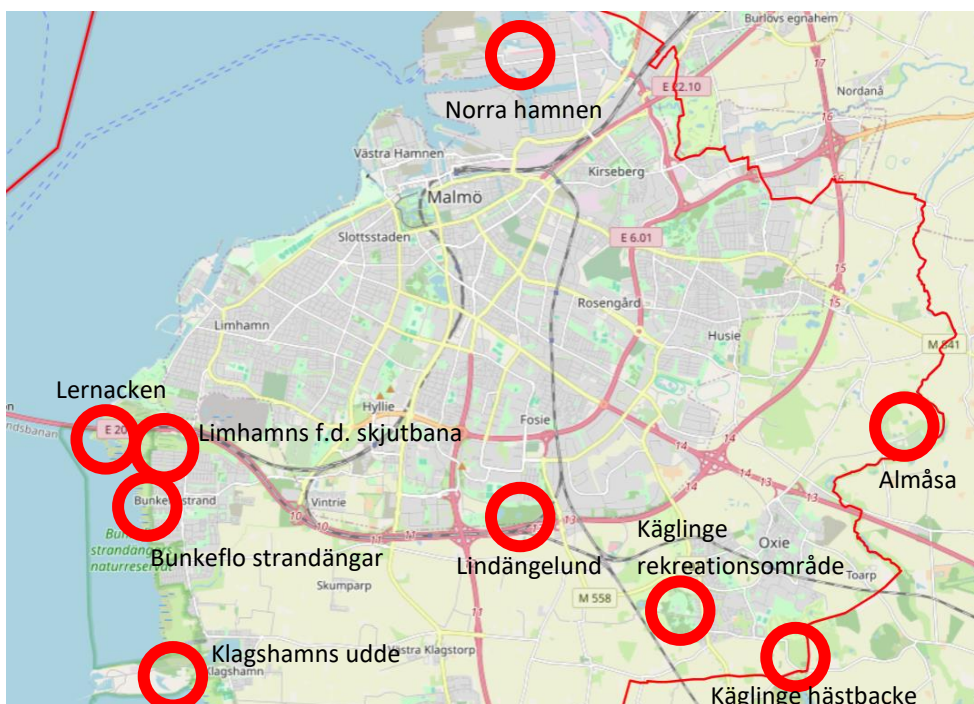
Grundinventeringen av dagfjärilar ger en god grund för framtida uppföljning av kommunens fjärilsfauna. Ju längre tidsserie som upparbetas, desto tydligare kan långsiktiga trender framstå. Nattfjärilsinventeringen bör justeras något, för att öka chanserna att målarterna inkluderas.

Inledning

Miljöövervakning innebär att tillståndet i naturen följs upp med hjälp av utvalda mätbara parametrar. För uppföljning av läget för biologisk mångfald är det vanligt att övervaka utvalda organismgrupper. En sådan artgrupp är dagfjärilar, vilka är allmänt förekommande, lätta att observera, har kort generationstid, är knutna till ett områdes vegetation, samt påverkas av klimatförändringar och skötselregimer. De kan därför förväntas svara snabbt på miljömässiga förändringar och indikera relevanta trender även för andra insektsgrupper knutna till blomrika marker. Dagfjärilar är därför en av de artgrupper som övervakas inom den nationella miljöövervakningen sedan 2010, i form av Svensk Dagfjärilsövervakning (Pettersson & Arnberg 2024).

Under 2024 tog Miljöförvaltningen i Malmö initiativ till att påbörja lokal miljöövervakning av dagfjärilar inom kommunen. Nio naturområden runt om i kommunen valdes ut för övervakning (Figur 1). Fyra områden var belägna längs kusten i sydväst (Lernacken, Limhamns f.d. skjutbana, Bunkeflo strandängar och Klagshamns udde), tre områden var belägna i jordbruksbygden i sydost (Käglinge rekreationsområde, Käglinge hästbacke och Almåsa) och två områden var belägna i stadens utkanter (Lindängelund i söder och Norra hamnen i norr). Fyra av lokalerna omfattades helt eller delvis av naturreservat: Lernacken, Bunkeflo strandängar, Klagshamns udde och Käglinge hästbacke. Kommunen anlätade Ekodiversa för att under 2024 utföra en grundinventering av dagfjärilar.

Utöver övervakningen av dagfjärilar fanns även ett intresse från kommunen att följa förekomsten av nattfjärilarna svartklintsblomvecklare och vitt stråfly, eftersom dessa arter pekats ut som ansvarsarter för Malmö kommun. Vitt stråfly har omfattats av ett åtgärdsprogram (Franzén 2007) och svartklintsblomvecklare etablerade sig på Lernacken 2014 efter att ha varit nationellt utgången sedan 1960-talet (ArtDatabanken 2024). Därför kompletterades övervakningen med inventering med ljusfällor vid Lernacken, Limhamns f.d. skjutbana, Bunkeflo strandängar och Klagshamns udde.

Figur 1. Översiktsskarta över de inventerade områdenas geografiska fördelning inom Malmö kommun.

Metod

Övervakningen av dagfjärilar i Malmö kommun utfördes i enlighet med Svensk dagfjärilsövervaknings metod med slingor som lades ut inom de utvalda lokalerna (Pettersson u.å.). Slingorna lades ut i potentiellt intressanta fjärilsmiljöer, som samtidigt var representativa för lokalerna. De delades upp i kortare segment, för att särskilja var längs slingorna olika observationer gjorts. Se Bilaga 1 för kartor över slingornas dragning och segmentindelning. Slingorna omfattade 2 – 4 km, beroende på lokalernas totala storlek. Slingorna vandrades i lugnt tempo och alla fullvuxna fjärilsindivider som observerades inom 2,5 m åt sidorna och 5 m framåt räknades. För att täcka in arter med olika flygtid gjordes tre besök vid varje lokal, fördelade mellan försommar (skiftet maj/juni), högsommar (mitten av juli) och sensommar (början av augusti). Fjärilar är väderkänsliga, varför inventering endast utfördes när vädret var soligt eller endast lätta molnskyar, temperaturen var varm och vinden endast svag till måttlig. Liksom inom Svensk Dagfjärilsövervakning omfattade inventeringen utöver egentliga dagfjärilar även bastardsvärmare då dessa har en likartad ekologi.

Resultatet summerades för varje art och lokal. Det högsta totala antalet individer observerade längs hela slingan vid något av de tre besöken räknades som artens resultat för lokalen. Eftersom innevarande inventering utgör grundinventeringen finns inga tidigare inventeringsdata att jämföra med. Däremot sammanställdes tidigare kända uppgifter om observationer av dagfjärilar från Malmö kommun. Artportalen utgör den huvudsakliga källan till artobservationer från kommunen, men översiktliga uppgifter finns även i atlasinventeringen av Skånes dagfjärilar (Ohlsson & Wedelin 2012). Inga lokaler inom Svensk Dagfjärilsinventering är belägna i Malmö.

För att inventera nattfjärilar, med fokus på svartklintsblomvecklare och vitt stråfly, placerades en ljusfälla med UV-lampa ut vid två tillfällen vardera på de utvalda lokalerna. För att passa målarternas flygtider placerades fällorna ut i juli respektive augusti, om möjligt i närheten av arternas värdväxter rörsvingel och rödklint. Fällorna stod ute över natten och tömdes på morgonen, varpå de fångade fjärilarna släpptes ut igen efter att ha artbestämts och räknats. För svartklintsblomvecklare och vitt stråfly analyserades också förekomsten av fynd i Artportalen.

Ljusfällorna placerades ut med hänsyn till förekomster av rörsvingel (värdväxt för vitt stråfly) och rödklint (värdväxt för svartklintsblomvecklare). På Lernacken saknades större bestånd av rörsvingel. Därför placerades fällan ovanför slänten i områdets östra del (RT90 6163120, 1317230), där det växte rödklint och samtidigt var närbeläget Bunkeflo strandängars norra del med större rörsvingelbestånd. På Limhamns f.d. skjutbana placerades fällan i västra delen av den södra skjutbanan, där det både växte rödklint och rörsvingel (RT90 6163100, 1317480). På Bunkeflo strandängar placerades fällan i den norra delen, väster om ödeträdgårdarna, där det växte både rörsvingel och rödklint (RT90 6162940, 1317090). På Klagshamns udde placerades fällan i juli i den betade fuktängen med förekomst av rörsvingel (RT90 6158870, 1317630), för att i augusti placeras i den rödklintsrika vegetationen mellan sandområdet och den större dammen (RT90 6158480, 1317390).

Resultatet från inventeringarna är rapporterat till Artportalen, fördelat på segment för dagfjärilarna.

Resultat

Dagfjärilar i Malmö

Under atlasinventeringen av Skånes dagfjärilar 2001 – 2010 registrerades 32 arter från Malmö kommun, bastardsvärmare ej inkluderade (Ohlsson & Wedelin 2012). I Artportalen har totalt 45 dagfjärilsarter rapporterats under perioden 2000 – 2024, inklusive fyra arter bastardsvärmare. Två av dessa arter bedöms dock som osannolika: busksnabbvinge i Hammars park torde avse almsnabbvinge och ett fynd av den vårflygande arten grönsnabbvinge i juli skulle ha behövt dokumenteras.

Fyndbilden för resterande 43 arter sammanfattas i Tabell 1.

Tabell 1. Bedömd förekomst av dagfjärilar och bastardsvärmare i Malmö kommun, baserat på uppgifter i Artportalen 2000 – 2024 och Dagfjärilar i Skåne (SkFj). M – påträffad i Malmö kommun i Dagfjärilar i Skåne 2001 – 2010 (ej bastardsvärmare). LN – Lernacken, LI – Limhamns skjutbana, BÅ – Bunkeflo strandängar, KU – Klagshamns udde, LÄ – Lingängelund, KÅ – Käglinge rekreatiomsområde, HÅ – Käglinge hästbacke, AM – Almåsa, NH – Norra hamnen.

Art	SkFj	LN	LI	BÅ	KU	LÄ	KÅ	HÅ	AM	NH	Bedömning
Ängssmygare	M	x	x	x	x		x				Bofast; i SV och SO
Mindre tätelsmygare	M	x	x	x	x		x	x	x	x	Bofast; i SV och SO
Mindre guldvinge	M	x	x	x	x		x	x	x	x	Bofast; längs kusten och i SO
Rödfläckig blåvinge	M	x			x		x	x	x	x	Bofast; längs kusten och i SO
Tostblåvinge	M		x	x	x		x		x		Bofast; längs kusten, i staden och i SO
Mindre blåvinge	M	x	x	x	x						Bofast; i SV och stadens södra utkant
Hedblåvinge	M							x			Tillfällig; enstaka obs vid Hästbacken
Silverblåvinge					x				x		Bofast; huvudsakligen Klagshamns udde
Puktörneblåvinge	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast, spridd i hela kommunen
Almsnabbvinge	M				x		x		x		Bofast; Klagshamns udde, staden och i SO
Eksnabbvinge	M		x								Bofast; glest spridd i staden och vid Toarp
Sälgskimmerfjäril	M				x		x		x		Bofast; Klagshamns udde och i SO
Silverstreckad pärlemorfjäril	M				x		x		x		Utgången; tidigare Klagsh. udde och i SO
Älgräspärlemorfjäril											Bofast; endast vid Toarp
Storfläckig pärlemorfjäril	M	x		x	x		x	x	x	x	Regelbunden, ej bofast; endast vissa år
Ängspärlemorfjäril	M				x						Utgången; tidigare Klagshamns udde
Påfågelöga	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Nässelfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Kartfjäril	M		x	x	x		x		x	x	Bofast; glest spridd i staden, SV och SO
Sorgmantel	M				x	x	x	x	x		Regelbunden, ej bofast; endast vissa år
Körsbärsfuks							x				Tillfällig; enstaka obs vid Käglinge
Videfuks					x						Tillfällig; endast under invasionen 2014
Vinbärsfuks	M				x		x		x	x	Bofast; Klagshamns udde, staden och i SO
Amiral	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Regelbunden, ej bofast; hela kommunen
Tistelfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Regelbunden, ej bofast; hela kommunen
Kamgräsfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Svingelgräsfjäril	M	x			x					x	Regelbunden, ej bofast; längs kusten vissa år
Kvickgräsfjäril	M	x	x	x	x				x		Bofast; i staden, SV och SO
Luktgräsfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Slättergräsfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Makaonfjäril					x						Tillfällig; endast ett par fynd
Rödgul höfjäril										x	Tillfällig; endast ett par fynd
Ljusgul höfjäril											Tillfällig; endast några fynd
Citronfjäril	M	x	x		x		x		x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Aurorafjäril	M		x	x	x			x	x	x	Bofast; i staden, SV och SO
Kålfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Rapsfjäril	M	x	x	x	x	x	x		x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Rovfjäril	M	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Grönfläckig vitfjäril	M									x	Utgången; tidigare Kalkbrottet o. N hamnen
Ängsmetallvinge	-							x			Bofast; fåtalig i SO
Sexfläckig bastardsvärmare	-	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Bofast; spridd i hela kommunen
Bredbrämad bastardsvärmare	-	x	x		x		x	x			Bofast; fåtalig i SV och SO
Mindre bastardsvärmare	-	x									Tillfällig; endast ett par fynd
Antal bofasta & regelb. arter		22	23	21	30	13	25	19	25	21	

Analysen av kända uppgifter om förekomster av dagfjärilar och bastardsvärmare i Malmö kommun ger vid handen att 28 arter är bofasta och att ytterligare fem är regelbundet förekommande. Tre arter som varit bofasta under 2000-talet är utgångna från Malmö: silverstreckad pärlemorfjäril, ängspärlemorfjäril och gröNFLäckig vitfjäril. Sju arter har endast påträffats tillfälligt.

Fem av de bofasta arterna är rödlistade enligt 2020 års nationella rödlista (ArtDatabanken 2020): mindre blåvinge, almsnabbvinge, ängsmetallvinge, sexfläckig bastardsvärmare och bredbrämad bastardsvärmare. Samtliga är listade som nära hotade (NT). Även den tillfälligt påträffade mindre bastardsvärmaren är nära hotad, medan den utgångna gröNFLäckiga vitfjärilen är starkt hotad (EN).

Klagshamns udde framstår som den artrikaste dagfjärilslokalen, med 30 observerade arter som är bofasta eller regelbundna i kommunen. Lindängelund förefaller vara den artfattigaste, med endast 13 arter. Övriga lokaler ligger alla inom spannet 19 – 25 arter.

Dagfjärilsinventering 2024

Under grundinventeringen av de nio utvalda lokalerna i Malmö kommun 2024 påträffades 22 arter dagfjärilar och bastardsvärmare (Tabell 2).

Tabell 2. Maxantalet individer av dagfjärilar och bastardsvärmare på de utvalda lokalerna i grundinventeringen 2024. RL – rödlistan 2020. LN – Lernacken, LI – Limhamns skjutbana, BÄ – Bunkeflo strandängar, KU – Klagshamns udde, LÄ – Lingängelund, KÄ – Käglinge rekreativområde, HÄ – Käglinge hästbacke, AM – Almåsa, NH – Norra hamnen.

Art	RL	LN	LI	BÄ	KU	LÄ	KÄ	HÄ	AM	NH	Summa
Ängssmygare					1		2				3
Mindre tätelsmygare		1	5	2	1		6		6		21
Mindre guldvinge		3					2	2	2		9
Rödfleckig blåvinge		3					5			4	12
Tostebåvinge			1		10		1		2		14
Mindre blåvinge	NT	2									2
Puktörneblåvinge		67	6	4	12	17	28	16	22	72	244
Sälgskimmerfjäril					2						2
Påfågelläga		2	7		16		5		9	9	48
Nässelfjäril							1		1	1	3
Vinbärsfuk					1				1		2
Amiral				1	1		3			7	12
Tistelfjäril				1			3	1		1	6
Kamgräsfjäril		7			3	1	3	6	5	10	35
Kvickgräsfjäril			3	2	4						9
Luktgräsfjäril		2	28	1	32	1	19		4		87
Slättergräsfjäril		23	38	22	75	12	64	33	61	13	341
Citronfjäril			1		2						3
Kålfjäril		6	3		3	1	3	1	1	3	21
Rapsfjäril		6	6	4	4	4	6		13	6	49
Rovfjäril		33	23	19	26	10	33	26	47	22	239
Sexfläckig bastardsvärmare	NT	371	2		14	12	8	1	3		411
Antal arter		13	12	9	17	8	17	8	14	11	22
Antal individer		526	123	56	207	58	192	86	177	148	1573

Något överraskande var sexfläckig bastardsvärmare den talrikaste arten i inventeringen, men arten var ojämnt fördelad mellan lokalerna och det höga antalet kan helt tillskrivas en massförekomst vid Lernacken (Figur 2). Oräknat sexfläckig bastardsvärmare var slättergräsfjäril, puktörneblåvinge och rovfjäril de arter som påträffades i högst antal; en mycket mer väntad trio i toppen och jämnare fördelade. Kamgräsfjäril, luktgräsfjäril, kålfjäril och rapsfjäril förekom också längs de allra flesta slingorna. Två rödlistade arter räknades in: mindre blåvinge och sexfläckig bastardsvärmare.

Figur 2. Massförekomst av sexfläckig bastardsvärmare norr om brofästet på Lernacken i juli 2024.

Flest antal arter påträffades längs slingorna vid Klagshamns udde och Käglinge rekreationsområde, lägst antal vid Lindängelund, Käglinge hästbacke och Bunkeflo strandängar. Antalet individer sammanföll ungefär med artrikedomen, med undantag för Lernacken där massförekomsten av sexfläckig bastardsvärmare gjorde lokalen till den individrikaste.

Nattfjärilsinventering 2024

Nattfjärilsinventeringen med ljusfällor vid Lernacken, Limhamns skjutbana, Bunkeflo strandängar och Klagshamns udde under juli och augusti 2024 resulterade i att 71 arter observerades (Tabell 3). Tyvärr gjordes inga fynd av målarterna vitt stråfly eller svartklintsblomvecklare. Två rödlistade arter påträffades: snedstreckad fältmätare och mångstreckad fältmätare, båda nära hotade (NT).

Tabell 3. Maxantalet individer av nattfjärilar fångade i ljusfälla under juli och augusti på de utvalda lokalerna i grundinventeringen 2024. RL – rödlistan 2020. LN – Lernacken, LI – Limhamns skjutbana, BÄ – Bunkeflo strandängar, KU – Klagshamns udde.

Art	Vetenskapligt namn	RL	LN	LI	BÄ	KU	Summa
Rönnbladsmott	<i>Acrobasis advenella</i>			2	3		5
Käringtandsmott	<i>Oncocera semirubella</i>		2				2
Mångformig aspvecklare	<i>Epinotia nisella</i>				1		1
Poppelskottvecklare	<i>Gypsonoma aceriana</i>				1		1
Större rosenvecklare	<i>Notocelia roborana</i>				2		2
Tistelblomvecklare	<i>Aethes cnicana</i>				1		1
Tistelgulvecklare	<i>Agapeta hamana</i>		1				1

Art	Vetenskapligt namn	RL	LN	LI	BÄ	KU	Summa
Klimgulvecklare	<i>Agapeta zoegana</i>		2	3			5
Leverfärgad bredvecklare	<i>Pandemis heparana</i>			2			2
Askbredvecklare	<i>Pseudargyrotoza conwagana</i>				5		5
Slånspinmal	<i>Yponomeuta padellus</i>			40	12		52
Poppelsvärmare	<i>Laothoe populi</i>				1		1
Slånspinnare	<i>Cilix glaucata</i>			1			1
Fruktrådslavmätare	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>				2		2
Rutig buskmätare	<i>Chiasmia clathrata</i>				1		1
Mindre taggmätare	<i>Aplocera efformata</i>					1	1
Ögonfläckad fältmätare	<i>Cosmorhoe ocellata</i>			1			1
Klintermalmätare	<i>Eupithecia centaureata</i>		2				2
Gråbomalmätare	<i>Eupithecia succenturiata</i>		1				1
Snedstreckad fältmätare	<i>Perizoma bifaciata</i>	NT	4		1		4
Gulvingad fältmätare	<i>Campptogramma bilineata</i>		1				1
Mångstreckad fältmätare	<i>Costaconvexa polygrammata</i>	NT	4				4
Grå mårfältmätare	<i>Epirrhoe alternata</i>		1	1	1		3
Vickerbackmätare	<i>Scotopteryx chenopodiata</i>		4				4
Roströd fältmätare	<i>Xanthorhoe ferrugata</i>		1				1
Vinkellövmätare	<i>Idaea aversata</i>			2			2
Brunhörnad lövmätare	<i>Idaea dimidiata</i>		1	2			3
Gräselefant	<i>Euthrix potatoria</i>			2	1		3
Rostvinge	<i>Phragmatobia fuliginosa</i>				1	1	2
Mörkgrå lavspinnare	<i>Eilema complanum</i>			4			4
Ockragul lavspinnare	<i>Eilema lutarellum</i>			1			1
Storhövdat aftonfly	<i>Acronicta megacephala</i>					1	1
Pyramidbuskfly	<i>Amphipyra pyramidea</i>			1	2		3
Treppriktigt buskfly	<i>Amphipyra tragopoginis</i>		1		3		4
Nurlavfly	<i>Nyctobrya muralis</i>			1			1
Ängsstamfly	<i>Amphipoea fucosa</i>				3		3
Tegelrött ängsfly	<i>Apamea lateritia</i>			1			1
Större ängsfly	<i>Apamea monoglypha</i>			1			1
Vasstråfly	<i>Arenostola phragmitidis</i>				1		1
Sumpfly	<i>Helotropha leucostigma</i>				2		2
Potatisstamfly	<i>Hydraecia micacea</i>				2		2
Gräsrotsfly	<i>Luperina testacea</i>					1	1
Mindre/större vitaxfly	<i>Mesapamea didyma/secalis</i>				3	1	4
Ljusribbat stråfly	<i>Photedes extrema</i>			1			1
Ljusringat lövfly	<i>Hoplodrina ambigua</i>			2	1		3
Maskroslövfly	<i>Hoplodrina blanda</i>				1		1
Pilörtsfly	<i>Dypterygia scabriuscula</i>			1			1
Borstfly	<i>Thalpophila matura</i>			5	3		8
Klöverfly	<i>Anarta trifolii</i>				1		1
Mångformigt lundfly	<i>Lacanobia suasa</i>				1	1	2
Kålfly	<i>Mamestra brassicae</i>			1			1
Vitpunktgräsfly	<i>Mythimna albipuncta</i>			1	1		2
Brungult gräsfly	<i>Mythimna impura</i>			1			1
Halmgult gräsfly	<i>Mythimna pallens</i>			2	4	1	7
Gråhalsat gräsfly	<i>Mythimna straminea</i>					1	1
Ovalfläcksjordfly	<i>Agrotis puta</i>		1	4	1		6
Sädesbroddsfly	<i>Agrotis segetum</i>				5		5
Vetejordfly	<i>Euxoa tritici</i>					1	1
Hallonjordfly	<i>Diarsia rubi</i>		1	1	1		3
Leverbrunt bandfly	<i>Noctua comes</i>		1				1
Bredbandat bandfly	<i>Noctua fimbriata</i>			2			2
Brunviolett bandfly	<i>Noctua janthe</i>			3	2		5
Större bandfly	<i>Noctua pronuba</i>		3	3	4	1	11
Mindre jordfly	<i>Ochropleura plecta</i>					2	2
C-tecknat jordfly	<i>Xestia c-nigrum</i>		1	4	1	4	10
Tvärlinjerat jordfly	<i>Xestia sexstrigata</i>					2	2
Gulfläckigt jordfly	<i>Xestia xanthographa</i>		1				1
Mörkbrunt fältfly	<i>Tholera cespitis</i>		1				1
Gammfly	<i>Autographa gamma</i>				1		1
Björktandvinge	<i>Notodonta dromedarius</i>			1			1
Pilporslinsvinge	<i>Pheosia tremula</i>				1		1
Antal arter			20	31	36	13	
Antal individer			34	97	75	18	

De 71 arter som påträffades i nattfjärilsinventeringen utgjorde endast en tiondel av de cirka 700 nattfjärilsarter som rapporterats i området mellan Lernacken och Klagshamns udde i juli/augusti under perioden 2000 – 2024. Det visar att stickprovet med totalt åtta nätters inventering på fyra platser var litet i förhållande till traktens artrikedom.

Flest arter och individer av nattfjärilar fångades på Limhamns skjutbana och Bunkeflo strandängar. På Klagshamns udde var antalet däremot anmärkningsvärt lågt, särskilt med tanke på att lokalen är välkänd för sin rika fjärilsfauna. Det kan möjligen ha berott på ljusfällans placering i juli, på den betade fuktängen. Området var rätt välbetat vilket kan ha varit mindre gynnsamt för fjärilarna.

Diskussion

Jämförelse med tidigare uppgifter – dagfjärilar

Det totala antalet observerade dagfjärilsarter 2024 (22 arter) kan jämföras med antalet bofasta eller regelbundet förekommande arter i kommunen (33 arter). Ett stickprov är till sin natur inte heltäckande och det kunde inte förväntas att alla arter skulle komma med i inventeringen. Av de elva saknade arterna är det tre som inte är årliga i kommunen (storfläckig pärlemorfjäril, sorgmantel och svingelgräsfjäril) och en som aldrig påträffats på de utvalda lokalerna (älggräspärlemorfjäril). Aurorafjäril är en tidig vårflygande art som inte täcktes in av inventeringsperioden. Resterande sex saknade arter är alla fåtaliga i kommunen och har endast rapporterats från några av de utvalda lokalerna (silverblåvinge, almsnabbvinge, eksnabbvinge, kartfjäril, ängsmetallvinge och bredbrämad bastardsvärmare). I gengäld kom andra fåtaligt förekommande arter med i inventeringen, som sälgskimmerfjäril och mindre blåvinge (Figur 3).

Figur 3. Mindre blåvinge på käringtand längs slingan på Lernacken 2024, en av de ovanligare fjärilsarterna som täcktes in av inventeringen.

Vad gäller enskilda arters populationsutveckling i kommunen går det inte att säga särskilt mycket utifrån spontanrapporterade fynd i Artportalen, utan det kommer att vara denna grundinventering som möjliggör sådana analyser i framtiden.

Ängssmygare påträffades endast fåtaligt i inventeringen, på Klagshamns udde och i Käglinge rekreatiomsområde. Arten är även känd från övriga lokaler i SV, där särskilt Limhamns skjutbana borde vara lämplig för denna brynälskande art. I SO rapporteras ängssmygare främst från Toarp och Husie mosse, som inte ingick i inventeringen, men arten borde även ha potential att dyka upp vid Almåsa.

Mindre tåtelsmygare räknades in i tämligen låga antal, men väl spritt från alla lokaler utom de minst naturliga miljöerna vid Lindängelund och i Norra hamnen. Resultatet torde spegla artens förekomst väl.

Mindre guldvinge räknades också i låga antal och påträffades bara på fyra av lokalerna. Särskilt från Klagshamns udde är arten välrapporterad och borde kunna dyka upp framöver längs slingan där.

Rödfläckig blåvinge är en mindre allmän art som sällan räknas i stor mängd och resultatet med mindre förekomster vid Lernacken, Käglinge rekreatiomsområde och i Norra hamnen låg i linje med förväntningarna. Även för denna art vore dock fynd på Klagshamns udde väntade.

Tosteblåvinge flyger huvudsakligen i brynmiljöer och hör till det fåtal dagfjärilsarter som i större utsträckning rapporteras inifrån stadens parker än kommunens naturområden. Det blev likväl ett gott resultat från Klagshamns udde och enstaka fynd från ytterligare några lokaler. Tosteblåvingen har under senare år ökat kraftigt i Svensk Dagfjärilsövervakning, sannolikt värmegynnad (Pettersson & Arnberg 2024).

Mindre blåvinge täcktes in av inventeringen med ett par individer på Lernacken, vilket också är den lokal i kommunen som denna rödlistade art oftast rapporteras från. Närliggande observationer på Limhamns skjutbana och norra delen av Bunkeflo strandängar utgör troligen spill från Lernackens huvudpopulation. Vissa år rapporteras mindre blåvinge även från Klagshamns udde, men inte regelbundet. Hur förekomsten av mindre blåvinge utvecklas framöver blir intressant att följa.

Puktörneblåvinge var en av inventeringens vanligaste arter och påträffades på alla lokaler, vilket ligger i linje med att den är rikligt rapporterad från hela kommunen. Särskilt höga antal räknades in på Lernacken och i Norra hamnen, två lokaler med riklig förekomst av puktörneblåvingens värdväxt käringtand.

Sälgskimmerfjäril räknades in i två patrullerande exemplar på Klagshamns udde, vilket också varit den mest tillförlitliga lokalen för denna mindre allmänna art i kommunen. Särskilt den smala gläntan längs stigen genom Trollskogen (segment 2) verkade vara en mycket lämplig livsmiljö för arten.

Påfågelöga hittades på merparten av lokalerna. Mot slutet av högsommaren kan arten uppträda i massförekomster, och det kan väntas att antalen kan variera en hel del mellan åren.

Nässelfjäril räknades bara i enstaka exemplar på tre lokaler, i SO och i Norra hamnen. Denna vanliga art borde kunna förekomma i större antal i kommunen, men liksom för påfågelöga kan viss variation mellan olika år förväntas.

Vinbärsfuks påträffades med enstaka exemplar på Klagshamns udde och vid Almåsa. Även om arten är relativt vanlig förkommer den oftast i små antal och resultatet är i linje med förväntningarna. Av de utvalda lokalerna rapporteras vinbärsfuks oftast från just dessa två lokaler samt Käglinge rekreatiomsområde.

Amiral och tistelfjäril klarar inte av att övervintra i Sverige, utan den vuxna generationen flyttar in söderifrån; amiralen med betydligt större regelbundenhet och i högre antal än tistelfjärilen. Båda kan därför dyka upp lite varstans och antalen kan variera stort mellan åren. Resultaten för dessa båda arter är därför av mindre intresse ur lokal miljöövervakningssynpunkt, även om förändrad frekvens av invasionsår kan ge intressant information om storskaliga förändringar.

Kamgräsfjäril är en välspredd gräsmarksart som räknades in i måttliga antal på de flesta av övervakningens lokaler. Dess populationsutveckling lär gå att följa väl framöver.

Kvickgräsfjäril är en skogsart som i stora drag påträffades där den förväntades i inventeringen, på lokalerna i SV. Arten är även spridd i stadens parker, men dessa ingår inte i inventeringen. Det borde kunna finnas potential för kvickgräsfjäril att även etablera sig vid Käglinge rekreatiomsområde, varifrån den intressant nog aldrig har rapporterats.

Luktgräsfjäril är en vanlig gräsmarksart som trivs bäst på lokaler med inslag av buskar och bryn. Mycket riktigt påträffades den överallt utom i den öppna gräsmarken på Käglinge hästbacke och i de ruderata gräsmarkerna i Norra hamnen. Antalet individer var klart högst vid Limhamns skjutbana, Klagshamns udde och Käglinge rekreatiomsområde, vilket också är lokaler med goda förutsättningar för luktgräsfjäril. Resultatet kommer troligen att spegla populationsutvecklingen väl.

Slättergräsfjäril är en mycket vanlig gräsmarksfjäril och var en av inventeringens vanligaste arter. Arten räknades in i goda antal på alla lokaler och dess populationsutveckling kommer gå att följa väl.

Citronfjäril påträffades sparsamt på ett par lokaler i SV. Den borde kunna påträffas på klart fler lokaler, men troligen rör det sig delvis om kringdragande individer i lokaler.

De tre vanliga vitfjärilarna kålfjäril, rapsfjäril och rovfjäril påträffades alla väl spridd på lokalerna runt om i kommunen och kommer att gå att följa väl med inventeringen. Rovfjäril förekom i klart högre antal än de båda andra vitfjärilarna och var en av de vanligaste arterna i inventeringen.

Sexfläckig bastardsvärmare räknades in i höga antal i inventeringen. Att arten är väl spridd runt omkring i kommunens gräsmarksmiljöer var känt från befintliga rapporter, varför det inte förvånade att arten påträffades i flertalet av de utvalda objekten. Däremot överträffade antalet individer av denna rödlistade art förväntningarna. Specifikt var det massförekomsten av bastardsvärmare på Lernacken som låg bakom detta. Närmare bestämt var det på segment 7, gräsmarken precis norr om brofästet, som de anmärkningsvärt höga antalen räknades in: 350 exemplar. I vegetationen satt rikligt med öppna puppor och det var tydligt att det rörde sig om en lokal förekomst som nyligen hade kläckt fram. Det återstår att se ifall detta mycket goda resultat går att upprepa, då det är lite av en tillfällighet att råka komma just i rätt tid. För framtida uppföljning kan det vara idé att fokusera mer på utvecklingen på övriga lokaler i kommunen, och inte dra allt för stora växlar på en eventuell minskning på Lernacken. Värt att nämna är också att det räknades förhållandevis många sexfläckiga bastardsvärmare vid Lindängelund, som annars var en av de minst artrika fjärilslokaler.

Jämförelse med tidigare uppgifter – nattfjärilar

Eftersom det inte blev några fynd alls av målarterna vitt stråfly eller svartklintsblomvecklare i inventeringen är det särskilt värdefullt att utvärdera hur fyndbilden i Artportalen ser ut för dessa båda arter.

Vitt stråfly (Figur 4a) har rapporterats så gott som årligen från Malmö under 2000-talet, ofta med cirka två observationer per år. Från 2024 finns en observation från Klagshamns udde, i anslutning till det centralt belägna sandområdet. En klar majoritet av fynden av vitt stråfly är gjorda just på Klagshamns udde. Ungefär görs ett fynd per år, koncentrerade till området intill den större dammen sydväst om ridhuset. Det finns inget i observationsfrekvensen som tyder på att vitt stråfynd skulle ha blivit vare sig vanligare eller ovanligare på Klagshamns udde under 2000-talet. I övrigt finns ett fynd vardera från Lernacken (2017) och Limhamns skjutbana (2018), samt ett par fynd från norra delen av Bunkeflo strandängar (2002 och 2023). Fyndet från Lernacken gjordes för övrigt nedanför branten, och hör snarare till Bunkeflo strandängar. Vitt stråfly förekommer knappast uppe på själva Lernacken. Dessutom finns ett dussintal observationer från en ljusfälla inne i Bunkeflostrand, vilket är det närmaste vi kommer en serie över tid. Härifrån rapporterades nattfjärilar huvudsakligen under perioderna 2009 – 2010, 2012 – 2016, samt 2020. Det finns enstaka observationer av vitt stråfly från sex av dessa åtta år inifrån Bunkeflostrand. Bilden är således att det finns en liten individfattig population av vitt stråfly på Bunkeflo strandängar, som troligen är koncentrerad i den norra delen där det finns obetade partier med rörsvingel, och en population på Klagshamns udde som åtminstone observeras oftare än på Bunkeflo strandängar.

Svartklintsblomvecklaren (Figur 4b) har under 2000-talet rapporterats från Malmö sedan 2014, då den påträffades i ovan nämnda ljusfälla i Bunkeflostrand. Från 2016 och framåt har arten rapporterats regelbundet från Lernacken, senast 2022. Förekomsten på Lernacken har varit tydligt knuten till den rödklintsrika gräsmarken uppe på den inre, östra delen söder om motorvägen. Under 2024 gjordes för första gången även ett fynd på Klagshamns udde, i öster, sydväst om kalkbrottssjön. Läget för arten i Malmö är något oklart eftersom inga fynd gjorts vid Lernacken de senaste åren, men nyfyndet vid Klagshamns udde tyder på att svartklintsblomvecklaren alltjämt finns kvar i området och kanske till och med expanderar.

Figur 4a). Vitt stråfly (t.v., foto: Vítězslav Maňák, Wikimedia Commons) och **4b)** svartklintsblomvecklare (t.h., foto: Ben Sale, Wikimedia Commons) är två rödlistade arter med särskilt viktiga förekomster i Malmö kommun.

Några ord kan också nämnas om de två nära hotade arter som påträffades under inventeringen: mångstreckad fältmätare och snedstreckad fältmätare.

Mångstreckad fältmätare (Figur 5a) rapporterades först från Klagshamns udde 2018 och har sedan 2020 rapporterats årligen därifrån. Under inventeringen 2024 noterades mångstreckad fältmätare från Lernacken, vilket var första fyndet för lokalen. Arten har uppenbarligen nyetablerats i kommunen under senare år och förefaller vara ökande.

Snedstreckad fältmätare (Figur 5b) har också den huvudsakligen rapporterats från Klagshamns udde tidigare, årligen sedan 2014. Under inventeringen 2024 noterades snedstreckad fältmätare från Lernacken och Bunkeflo strandängar.

Figur 5a). Mångstreckad fältmätare (t.v.) och **5b)** snedstreckad fältmätare (t.h.) var två nära hotade nattfjärilsarter som observerades under inventeringen 2024.

Förslag skötselåtgärder

Fjärilar påverkas starkt av ett områdes skötselregim eftersom de både är beroende av värdväxter för larverna och nektarväxter för de fullvuxna individerna. Det spelar då både roll vilka växtarter som förekommer och i vad mån de blir klippta/betade eller tillåts växa upp och gå i blom. Generellt är en medelintensiv skötsel att föredra för att skapa hög artmångfald. Vid alltför extensiv skötsel kan ett fåtal konkurrenskraftiga växtarter ta över och ofta blir det begränsat med blommande örter. Vid alltför intensiv skötsel blir vegetationen å andra sidan så hårt snaggad att få arter kan gå i blom och det finns begränsat med växtdelar som kan föda larverna.

Flera fjärilsarter gynnas också av förekomst av solbelysta bryn eller solitära buskar, både för att de skapar en solvarm och vindskyddad miljö och för att vissa arter lägger sina ägg på mer skuggkrävande värdväxter. Bryn och buskage behöver inte skötsel på samma vis som gräsmarker, förutsatt att gräsmarkerna i närområdet sköts så att området inte helt växer igen.

Nedan följer en genomgång lokal för lokal i vad mån nuvarande skötsel förefaller vara adekvat för fjärilsfaunan, samt vilka behov av förändrad skötsel som kan finnas.

Lernacken har höga floristiska och faunistiska värden knutna till de solvarma öppna gräsmarkerna på kalkrik lera. Området söder om motorvägen hålls öppet genom att den östra mer näringsrika

gräsmarken slås av med maskin på sensommaren. Längre västerut sker framförallt bekämpning av havtorn som klipps ner. Havtornen kommer snabbt tillbaka från rotskott och åtgärderna mot buskagen behöver regelbundet upprepas. Nuvarande skötsel bidrar väl till att upprätthålla en artrik blommande kalkgräsmarksflora i området, vilket skapar goda förutsättningar för insektsfaunan. Förekomsten av mindre blåvinge och det stora antalet sexfläckiga bastardsvärmare visar att statusen överlag är god på Lernacken. Möjligen kunde det övervägas att gå mer kraftfullt fram på den yta där havtorn redan i nuläget bekämpas. I delar av området där havtornsskotten kommer upp tätt och befintlig flora inte är så välutvecklad skulle det med fördel kunna köras ut en grävskopa som helt banade av kala fläckar med kalklera. Inte stora ytor, men fläckvisa insatser. Havtorn återkommer naturligtvis även där, men det skapar ett tidigare successionsstadium där konkurrenssvaga växter kan etablera sig under några år. Om åtgärden upprepas på olika punkter varje år kan det uppstå en väldigt gynnsam mosaik av olika igenväxningsstadier som ger utrymme för en hög biologisk mångfald.

Limhamns f.d. skjutbana ligger utanför naturreservatet Bunkeflo strandängar och saknar därför helt skötsel efter att den gamla verksamheten lades ner. Rapportförfattaren har tidigare inventerat på skjutbanan för ungefär fem år sedan, och det kan konstateras att igenväxningen har accelererat bara under dessa få år. En del av områdets värden ligger i att det finns frodiga buskage som skapar skyddade miljöer, så området ska inte vara helt röjt, men det är kombinationen av buskage och öppna gräsmarker som är värdefullt. Gräsmarkerna håller nu på att växa igen fullständigt, vilket är bekymmersamt eftersom de hyser en värdefull flora med arter som ängsskära och luddstarr. De gamla skjutbanorna har under lång tid hävdats genom klippning som efterliknar ängsskötsel, vilket bibehållit en hävdgynnad flora som förr antagligen var utbredd i zonen ovanför strandängarna, där det i dagsläget antingen har byggts villabebyggelse eller odlats upp åkermark. Den norra skjutbanan har legat för fäbot längst och var redan för fem år sedan tätt bevuxen med hagtorn. Nu är ytan nästan ogenomtränglig. Den södra skjutbanan var nästan helt öppen för fem år sedan med bara enstaka buskar. Buskagen breder nu ut sig även där, samtidigt som grässvålen tättnar allt mer. Det är mycket överhängande att ängsskötsel med skärande redskap återupptas i området, särskilt på den södra skjutbanan där floran ännu är bäst välbevarad. Förslagsvis röjs alla uppskjutande buskar bort från den södra skjutbanan. På den norra skjutbanan kan en uppluckring vara på sin plats, men det är inte fel att även behålla en del buskage här. Återupptagen hävd vore gynnsamt både för ängsfloran och i förlängningen insektsfaunan.

Bunkeflo strandängar är ett vidsträckt område med mycket varierande skötsel. Innevarande inventering har fokuserat på områdets norra delar, väster om själva samhället Bunkeflostrand. De betade strandängarna med nötkreatur är hårt betade med mycket kortvuxen vegetation. Dessutom är ängarna till sin natur vindexponerade ute vid kusten. Detta bidrog till att mycket få fjärilsindivider observerades längs dessa sträckor av slingan. Nu är betet ändå positivt för strandängarnas flora, varför det trots allt inte rekommenderas någon förändrad skötsel här. Detta särskilt som andra delar av området ligger helt ohävdade med högvuxen och tät kulturgräsmarksvegetation. Bunkeflo strandängar är inte den bästa fjärilslokalen men har andra kvaliteter som bör prioriteras just här. Vad som är viktigast ut fjärilsperspektiv vid Bunkeflo strandängar är hur vitt stråfly kan gynnas. Arten behöver riklig förekomst av rörsvingel (Figur 6), vilket bland annat finns i anslutning till ödeträdgårdarna längst i norr. Det finns även rörsvingel ute i betesmarken norr därom. Betet bör fortgå för att hindra igenväxning, men om det inte redan görs vore det lämpligt med sent

betespåsläpp i den nordligaste delen så att det finns uppvuxna rörsvingelplantor att tillgå för stråflyna under fortplantningen i juli.

Figur 6. Rörsvingelrugge vid Bunkeflo strandängar. Viktig som värdväxt för vitt stråfly.

Klagshamns udde är ett stort och variabelt område med skiftande förutsättningar för fjärilsfaunan. Området är ett naturreservat och omfattas därmed av en skötselplan. Stora delar täcks av täta buskage och lövdungar. Dessa är i sig inte särskilt intressanta för dagfjärilarna, men bidrar till att skapa en solvarm och vindskyddad miljö som är mycket värdefull. Det är de öppna gräsmarkerna som har ett desto tydligare skötselbehov. Norr om ridhuset finns en fuktäng som betas. Det blommande en hel del krissla här under 2024 och betet var relativt medelintensivt, men det sågs ändå relativt få fjärilsarter längs slingan här. Fortsatt bete är ändå det bästa alternativet för ytan.

Västerut från fuktängen löper en smal gräsmark längs med stigen som omges av den täta skog som kallas för Trollskog. Här var blomningen desto rikare av en artrik kalkgräsmarksflora och det fanns gott om fjärilar på en liten yta. Förutom nektarsökande fjärilar på örterna patrullerade även sälgskimmerfjäril i detta stråk. Det är mycket viktigt att det bibehålls en smal gräsmarksremsa här inne och att denna inte får växa igen. I nuläget är det inte överhängande, men det bör övervakas. I sydväst finns en yta med kalkstensrester som var tänkt att efterlikna alvarmark i naturreservatet. På denna yta är det ett stort problem med uppskjutande buskar som gör området svårframkomligt och större röjningsinsatser skulle behövas.

Uddens södra centrala delar domineras av en vida utbredd gräsmark, som sträcker sig mellan kalkstensytan i väster och den större dammen och sandområdet i öster. Grässvålen är mycket tät på denna yta med stor dominans av det konkurrenskraftiga gräset bergrör. Floran är tämligen artfattig och andelen blommande örter är låg. Detta är inte gynnsamt för fjärilsfaunan, eller för den biologiska mångfalden generellt. Att enbart börja bedriva anpassad slåtter kommer inte att förbättra situationen på kort sikt eftersom floran redan är så utarmad. Förslagsvis skulle drastiska åtgärder kunna vidtas i denna del, genom att låta en grävskopa fläckvis helt bana av mindre ytor så att kalkleran blottas. Det skulle ge utrymme för konkurrenssvaga och störningsgynnade växter att etablera sig snabbt. Om nya ytor banas av olika år uppstår en mosaik av olika igenväxningsstadier,

vilket skapar utrymme för större biologisk mångfald.

Det sandiga området sydväst om ridhuset och den åsen av kalklera norr om den stora dammen håller sig öppna ganska väl, både på grund av markförhållandena med rörlig sand och större slitage från människor och hästar som rör sig i området. Røjning av havtorn har dock skett och kan behöva upprepas ibland. Detta delområde är mycket värdefullt och det är viktigt att igenväxning motarbetas.

Lindängelund är ett relativt nyskapat område i Malmös södra utkant som har skapats av utlagda jordmassor. Områdets flora är fortsatt starkt ruderat betonad med närings- och störningsgynnade arter som breder ut sig. Följaktligen var det också en av de artfattigaste lokalerna i inventeringen. Samtidigt märktes goda förekomster av puktörneblåvinge och sexfläckig bastardsvärmare, båda arterna specifikt gynnade av bitvis stora mängder käringtand. Lindängelund har utvecklingspotential men skötseln är i nuläget inte den bästa för biologisk mångfald. Antingen sköts gräsyterna som parkmark och hålls som strikt kortklippta gräsmattor, eller så lämnas de helt ohävdade så att en tät och artfattig högrötsvegetation men näringsgynnade och konkurrensstarka arter tar överhanden (möjligen slås dessa ytor en gång om året, men i så fall utan att materialet forslas bort). En mer balanserad skötsel av gräsyterna hade varit att föredra.

Käglinge rekreationsområde består av en mosaik av lövdungar och gräsmarker, varav några betas. Längs områdets sydvästra gräns mot golfbanan löper en mycket fin betesmark med lagom betestryck som tillåter en rik blomning av allehanda örter utan att för den sakens skull växa igen. Detta bör upprätthållas. Värre är läget för den stora betesmark som ligger i områdets norra del. Det var inget bete på ytan under 2024 och det såg inte ut att ha betats på några år (Figur 7). Stora mängder högvuxna tistlar hade etablerats på ytan, vilka visserligen producerar nektar men också indikerar en igenväxningsfas som snart blir negativ för fjärilsfaunan. Denna betesmark har annars god potential för höga artvärden givet den relativt magra kalkleran i området. Återupptaget bete med lagom intensitet vore den viktigaste åtgärden inom Käglinge rekreationsområde.

Figur 7. Upphört bete i den stora betesmarken i norra delen av Käglinge rekreationsområde har lett till begynnande igenväxning med knylhavre och tistlar.

Käglinge hästbacke utgör övervakningens minsta lokal och också den mest enhetliga. Hela ytan består av en välhävdd helt öppen hästbetesmark med kuperad topografi och en lång kontinuitet som borgar för en mycket artrik och värdefull flora. Detta skapar också goda förutsättningar för insektslivet. Samtidigt är Käglinge hästbacke ganska exponerat, vilket begränsar dagfjärilsfaunan något. Likväl är områdets värden höga och bibehållet bete är den enda skötsel som behövs.

Almåsa består av ett varierat om än intensivt brukat jordbrukslandskap. Gräsmarkerna närmast sommarstugebebyggelsen sköts som kortklippt parkmark. Det finns också viktiga brynmiljöer här omkring. I områdets norra delar finns en hårt betad och artfattig fårbetesmark, en vallodling och en något mer varierad betesmark med nötkreatur. Det är positivt att det går betesdjur i området och dessa förbehållas, även om betesmarkerna som sådana är starkt kulturpräglade med begränsad biologisk mångfald. Detta får anses hör till områdets karaktär att upprätthålla betet i markerna bör vara en lagom ambitionsnivå vid Almåsa.

Norra hamnen utgörs av fyra separata delar som var och en har sin egna förutsättningar, men de har alla gemensamt att de är starkt ruderat präglade och ligger inom ett stort och aktivt industriområde. Det främsta generella hotet mot fjärlshabitaten inom hamnområdet är att ytorna kan exploateras för bebyggelse, och det utgör en del av kommunens strategiska planarbete att besluta hur dessa ytor ska hanteras. Inslag av grönytor i industriområdet är inte bara viktigt för de växter och insekter som lokalt finner en livsmiljö där. De har även avgörande betydelse som födosöksområden för småfåglar som häckar eller rastar i stadsmiljön, inte minst den rödlistade och minskande svarta rödstjärten. Gräsmarken vid Öresundsverket utgörs av gles buskvegetation som omväxlar med en ganska rikt blommande gräsmark. Utöver exploatering är igenväxning med buskar ett potentiellt hot, men det är inte överhängande i nuläget. Det smala brynet vid Sjölunda har inga särskilda skötselbehov. Det inhägnade paddreservatet betas visserligen av getter, men stora delar av ytan är ändå bevuxen med en tät grässvål av konkurrenskraftigt berggrör (Figur 8a). På dessa ytor är de floristiska värdena obefintliga, och det vore mycket mer värdefullt att helt bana av ganska stora ytor för att skapa utrymme för en mer artrik konkurrenssvag och störningsgynnad flora, som i sin tur har fler insekter knutna till sig.

De stora öppna fälten väster om paddreservatet hyser en mer variationsrik flora och goda förekomster av käringtand gynnar exempelvis puktörneblåvinge (Figur 8b). Lokalen är starkt vindexponerad vilket är negativt, men det hör till sakens natur ute vid kusten. Exploatering är det stora överhängande hotet mot ytan, men det föreligger också risk att utvecklingen på sikt liknar den inom paddreservatet, att artfattig ohävsvegetation tar över om området lämnas helt orört. Den artrika ruderatfloran gynnas av viss störning.

Figur 8a). Monokultur av berggrör i paddreservatet i Norra hamnen (t.v.) och **8b)** mer variationsrik störningsgynnad ruderalflora på de öppna fälten väster om paddreservatet.

Slutsatser

Att det finns en intressant fjärilsfauna på lokaler runtomkring Malmö är känt sedan tidigare och inventeringen bekräftar denna bild. Hur populationsutvecklingen har sett ut historiskt är däremot inte känt, och det går bara att göra generella antaganden baserat på kunskap om utvecklingen för olika arter regionalt i Skåne. Grundinventeringen av dagfjärilar i Malmö kommun 2024 utgör en god grund för framtida uppföljning av läget för kommunens fjärilsfauna. De utvalda lokalerna inkluderar flera av kommunens finaste och mest artrika fjärilmiljöer, vilket gör att många arter kan följas. Metodiken med slingor fungerar väl och bör inte förändras.

Resultaten från 2024 låg i stora drag i linje med förväntningarna, avseende vilka arter som påträffades, vilka arter som var vanligast och vilka lokaler som hyste flest arter. Mest oväntat var kanske de höga antalen sexfläckiga bastardsvärmare.

För att inventeringen ska ge ett tillförlitligt resultat är det viktigt med upprepade mätvärden, för att urskilja vad som utgör långsiktiga trender respektive tillfälliga fluktuationer. Fjärilar kan, likt andra kortlivade arter med stor reproduktionsförmåga, variera betydligt i antal mellan olika år. Därför ska inte alltför långtgående slutsatser dras av enskilda förändringar innan det finns en längre tidsserie. Det kommer också att vara lättare att dra slutsatser om hur det går för fjärilsfaunan som helhet än att bedöma utvecklingen på artnivå. Särskilt för de arter som observeras relativt fåtaligt längs slingorna kommer det att vara ett visst mått av slump huruvida de kommer med i inventeringen ett visst år.

Nattfjärilsinventeringen uppfyllde inte målet att följa de sällsynta arterna svartklintsblomvecklare och vitt stråfly, varför vissa justeringar kan övervägas till nästa inventeringsomgång. Istället för att på varje undersökt lokal placera ut en ljusfälla både under flygtiden för vitt stråfly och för svartklintsblomvecklare, vore det nog bättre att fokusera på en art per lokal och istället lysa under flera nätter tätare inpå varandra för att öka chanserna att de eftersökta arterna kommer med. Vitt stråfly kan eftersökas specifikt i norra delen av Bunkeflo strandängar och i närheten av den stora dammen på Klagshamns udde, medan svartklintsblomvecklare bör vara fokusarten på Lernacken. Limhamns skjutbana är troligen mindre intressant och hyser på sin höjd mycket små populationer eller kanske bara spill från närliggande populationer. Limhamns skjutbana borde därför prioriteras lägre och potentiellt utgå från nattfjärilsinventeringen. Om ljusfällor används under tre nätter vardera vid Bunkeflo strandängar och Klagshamns udde under vitt stråflys flygtid och tre nätter vid Lernacken under svartklintsblomvecklarens flygtid blir den totala insatsen ungefär likvärdig med årets (nio nätter istället för åtta), samtidigt som chanserna ökar att faktiskt få med mindre talrika arter.

Referenser

ArtDatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.

ArtDatabanken. 2024. *Artfakta: svartklintsblomvecklare (Cochylimorpha straminea)*.
<https://artfakta.se/taxa/100672> SLU, Uppsala.

Franzén, M. 2007. *Åtgärdsprogram för bevarande av vitt stråfly (Chortodes morrisii)*. Naturvårdsverket, Stockholm.

Ohlsson, A. & Wedelin, M. 2012. *Dagfjärilar i Skåne 2001 – 2010*. Entomologiska Sällskapet i Lund, Lund.

Pettersson, L. u.å. *Svensk Dagfjärilsövervakning. Handledning för sling- och punktinventering*. Lunds universitet.

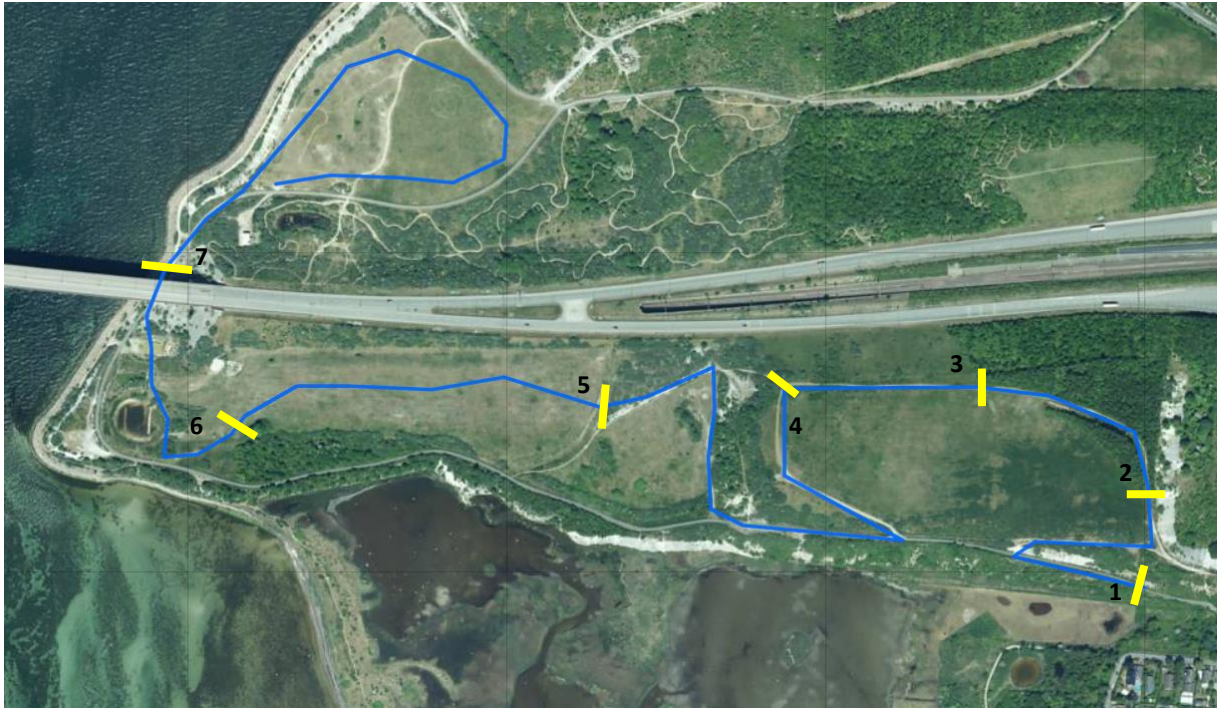
Pettersson, L. & Arnberg, H. 2024. *Svensk Dagfjärilsövervakning. Årsrapport 2024*. Lunds universitet.

Figur 9. Mindre guldvinge på backtimjan på Käglinge hästbacke.

Bilaga 1 – Områdeskartor och bilder

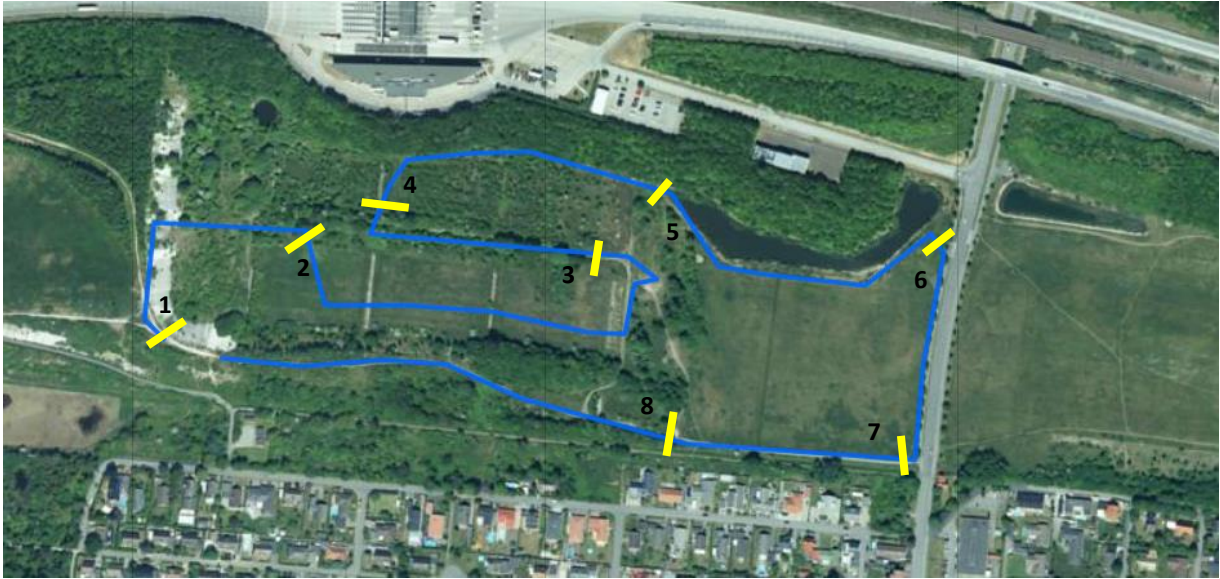
I Figur 10 – 27 presenteras slingornas dragning på de utvalda lokalerna, samt exempelbilder från slingorna vid inventeringen 2024.

Figur 10. Slingan på Lernacken, uppdelad i sju segment. Total längd: 3,1 km.

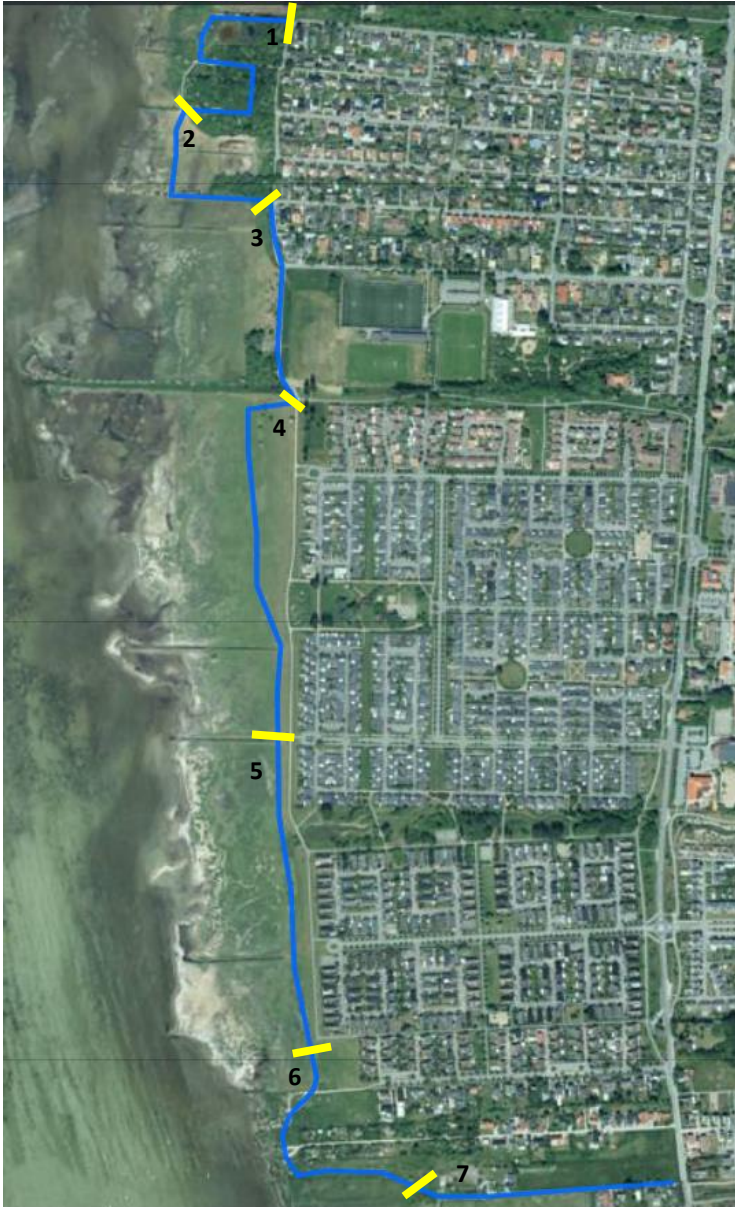
Figur 11. Blomrika gräsmarker längs mindre stig på segment 3 på Lernacken.

Figur 12. Slingan på Limhamns f.d. skjutbana, uppdelad i åtta segment. Total längd: 2,2 km.

Figur 13. Översiktsbild över den södra skjutbanan över vilken segment 2 löper på Limhamns f.d. skjutbana.

Figur 14. Slingan på Bunkeflo strandängar, uppdelad i sju segment. Total längd: 3,0 km.

Figur 15. Hårt betad strandäng på segment 5 på Bunkeflo strandängar.

Figur 16. Slingan på Klagshamns udde, uppdelad i sju segment. Total längd: 3,9 km.

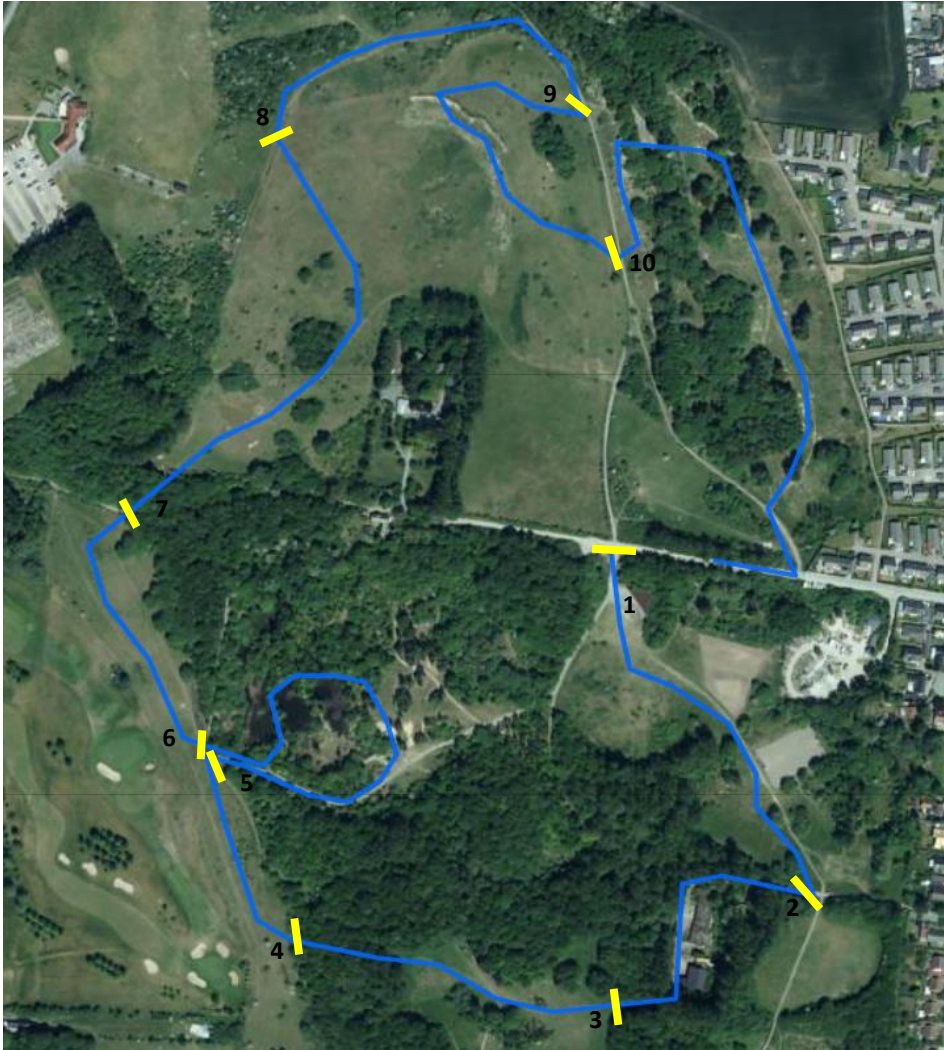
Figur 17. Högvuxen gräsvegetation intill stig på segment 5 på Klagshamns udde.

Figur 18. Slingan på Lindängelund, uppdelad i sex segment. Total längd: 2,2 km.

Figur 19. Ruderatbetonad högrörtsflora med stånds och palsternacka på segment 3 vid Lindängelund.

Figur 20. Slingan på Käglinge rekreationsområde, uppdelad i tio segment. Total längd: 3,5 km.

Figur 21. Rikligt blommande välhävdad betesmark på segment 6 på Käglinge rekreationsområde.

Figur 22. Slingan på Käglinge hästbacke, uppdelad i tre segment. Total längd: 1,6 km.

Figur 23. Artrik flora på segment 2 i den välhävdade betesmarken på Käglinge hästbacke.

Figur 24. Slingan vid Almåsa, uppdelad i åtta segment. Total längd: 2,9 km.

Figur 25. Gräsmark med inslag av buskar på segment 3 vid Almåsa.

Figur 26. Slingan i Norra hamnen, uppdelad i fyra separata segment. Total längd: 3,3 km.

Figur 27. Blommande bryn längs grusväg intill Sjölunda reningsverk på segment 2 i Norra hamnen.

Vinbärsfuks vid Almåsa.

Ekodiversa

Natur, fauna & flora